

EU-rättens krav och konsekvenser

Framtidens växtskydd - KSLA

8 november 2011

Peter Bergkvist

Disposition

- Nya omfattande krav
- Långtgående konsekvenser som redan nu kan skönjas
- Vilka länder kan dra fördelar av utvecklingen?
- Dispenser
- Hormonstörande ämnen - exemplet conazoler
- Några utvecklingstrender och påverkan på framtida användning

Reglering av växtskyddsmedel i EU

Utsläppanderegler

- Förordning 1107/2009
- Totalharmoniserade.
- Två huvudsyften
 1. Hög skyddsnivå.
 2. Fungerande marknad.
- Stupstockar för ämnen.
- Gemensam prövning av produkter inom 3 zoner.
- Substitution av produkter

Användarregler

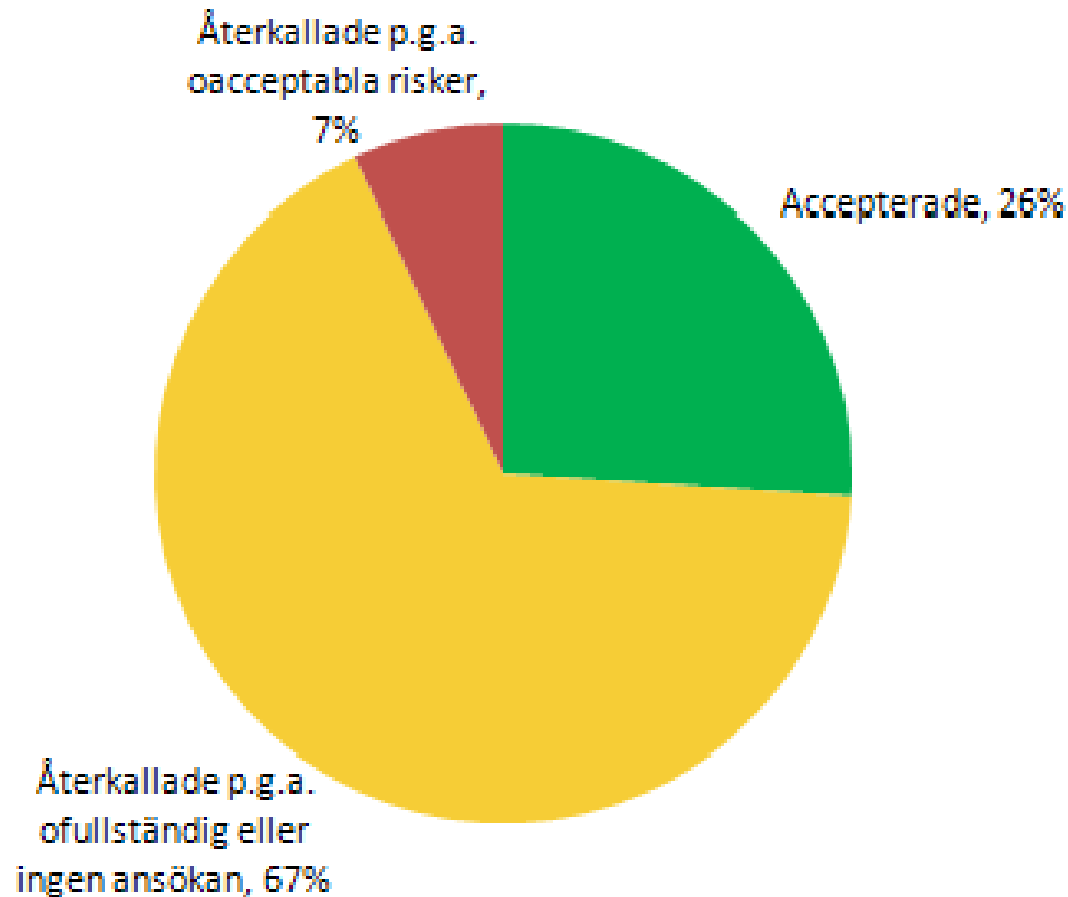
- Ramdirektiv 2009/128/EG
- Minimiregler på miljöpolitikens område.
- Handlingsprogram.
- Spridningsregler
 1. Skydd för vattenmiljöer
 2. Förbud inom områden.
- Kontroll av utrustning.
- Krav på IPM fr.o.m. 2014.

Ramdirektivets syfte

Syftet med ramdirektiv 2009/128/EG:

Fastställa en ram för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel genom att minska de risker och konsekvenser som användningen av bekämpningsmedel innebär för människors hälsa och miljön och genom att främja användning av integrerat växtskydd och andra alternativa metoder eller tekniker såsom icke-kemiska alternativ till bekämpningsmedel.

EUs omprövning av alla existerande verksamma ämnen (ca 1000 st) 1998-2009

Konsekvenser

- Drygt hälften av samtliga existerande verksamma ämnen i EU är nu förbjudna.
- EU kommissionen: “Our food has become greener”.
- Skillnaden mellan länderna i antal godkända ämnen har minskat kraftigt.
- Det har i praktiken harmoniserat marknaden i hög grad.
- Svårigheter att bemästra flera allvarliga växtskyddsproblem har främst ”drabbat” länder i södra och centrala Europa.

Konkurrensfördelar med icke-kemiska metoder

- Länder som tidigt satsat på förebyggande och icke-kemiska växtskyddsåtgärder kan nu få konkurrensfördelar.
- EU-förbudet 2010 för 1,3-diklorpropen (1,3-D) är ett bra exempel på den utsatta situation flera länder nu befinner sig i.
- Ämnet 1,3-D (Di-trapex) förbjöds redan 1988 i Sverige. Bekämpning av potatiscystnematoder sker hos oss genom växtföljd, resistenta sorter och undvikande av infekterade fält.

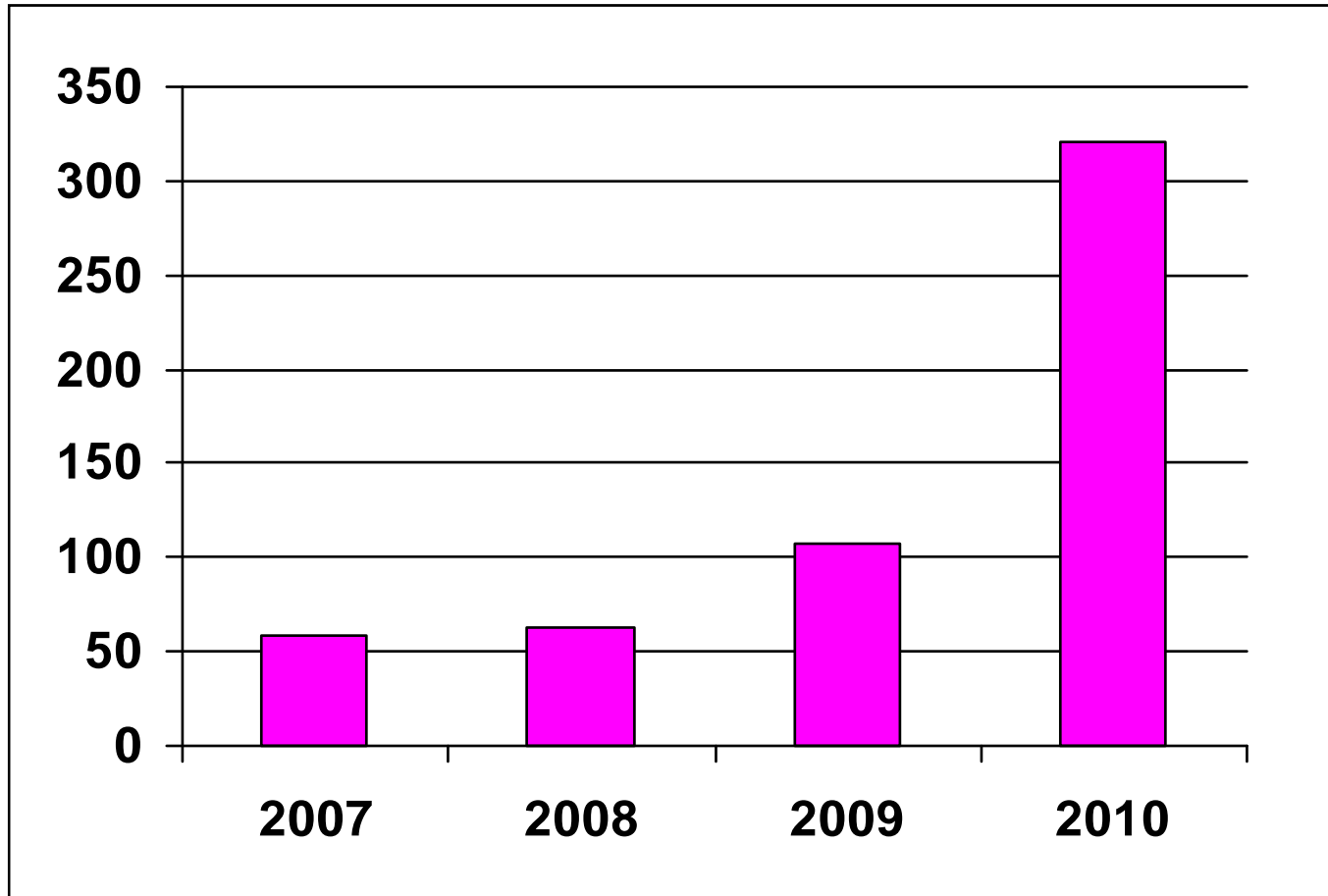
Kemiskt växtskydd ej hållbart

- Stora och snabba förändringar som en följd av:
 - ökande samhällskrav (reglering)
 - resistensutveckling
- Svårigheter för företagen att hitta nya substansgrupper med ny verkningsmekanism.
- Nuvarande användning av växtskyddsmedel är inte förenlig med Giftfri Miljö (SJV, NV och Kemi 2008).

Inga undantag vid den gängse prövningen för behov eller nytta

- För att ett medel ska kunna godkännas måste ett antal kriterier vara uppfyllda som syftar till att säkerställa en hög skyddsnivå för människors och djurs hälsa och miljön inom gemenskapen.
- Nyttan **får EJ vägas in** vid den gängse prövningen av ett godkännande.
- De enda undantag som ges till att beakta nytta/behov är begränsade till särskilda fall såsom dispenser, jämförande bedömningar, produkter som ej är effektiva och i vissa begränsade situationer för verksamma ämnen som faller för stupstockar. De senare beslutas på EU-nivå.

Antal dispenser för växtskyddsmedel inom EU 2007-2010

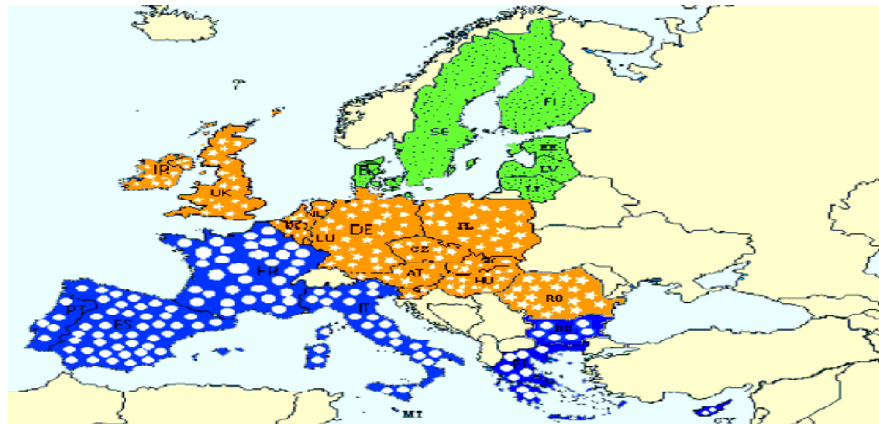

PAN Europe

- ... it is highly likely the “120-day derogation” for authorisation of pesticides in EU member States is misused on a large scale to allow use of illegal pesticides. The “unforeseeable danger” clause is disregarded fi. as it is about soil fumigants 1,3-Dichloropropene and Metam-sodium ...
- This derogation- and loophole policy in fact doesn't help agriculture in the end as innovation to sustainable practices are delayed.

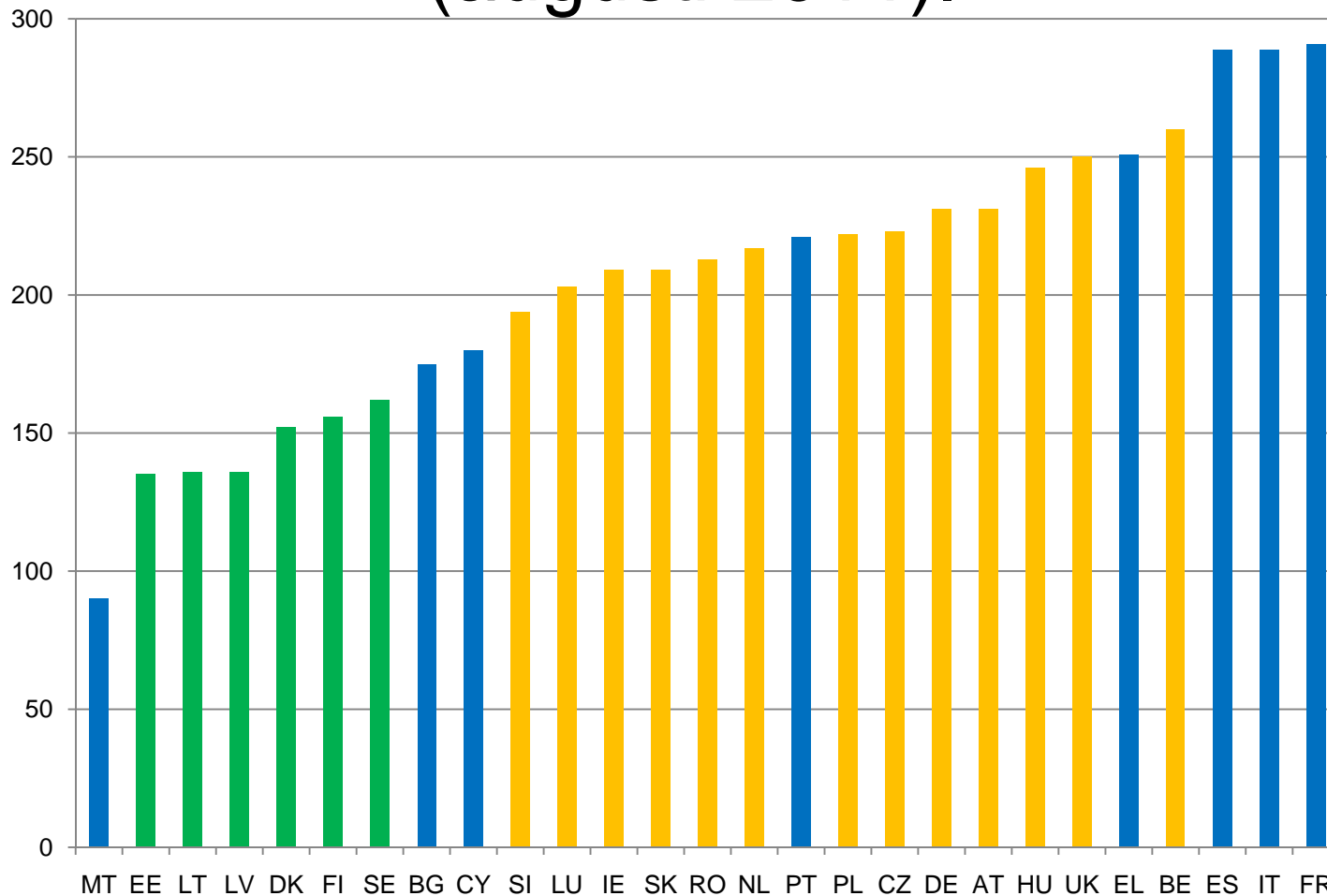
Prövning inom zoner

- Gemensam prövning inom tre zoner.
- Ett land genomför bedömningen för hela zonen.
- Krav på ömsesidigt erkännande av beslut.
- Syfte: en mer enhetlig process och en ökad grad av harmonisering.

North Zone: SE, FI, DK, EE, LV, LT
Central Zone: BE, CZ, DE, IR, LU, HU, NL, AU, PL, RO, SL, SK, UK
South Zone: GR, ES, EL, FR, IT, CY, MT, PT

Antal godkända verksamma ämnen per land (augusti 2011).

Hormonstörande - en egenskap under lupp

- EU kommissionen utarbetar en strategi för hormonstörande (endokrinstörande) ämnen.
- Det saknas internationellt vedertagna och användbara testmetoder för samtliga hormonstörande mekanismer.
- Stopstock: Ämnen får ej godkännas om de kan förorsaka endokrina störningar som kan ge skadliga effekter för människor, såvida inte exponeringen är försumbar.
- Gruppen konazoler anses ha hormonstörande egenskaper.
- Antiandrogena egenskaper har påvisats i in vitro försök hos epoxiconazole ~ tebuconazole > propiconazole.

Hur hantera osäkerheter med hormonstörande ämnen

- Förslag från Sverige: Inför en osäkerhetsfaktor på minst 5 i riskbedömningen.
- Olika syn på vem osäkerheten ska belasta.
 - Företagen som vill sälja en produkt? eller
 - Vår hälsa och miljön?
- Den nya förordningen ger länderna ett uttalat stöd att använda försiktighetsprincipen ”om det råder vetenskaplig osäkerhet” kring riskerna för människors eller djurs hälsa eller för miljön (artikel 1.4).

Men osäkerheter kvarstår

- Cocktail-effekter utelämnas.
- Det saknas testmetoder och riskbedömningsmetodik för samtliga kända risker.
- - djurförsökens relevans för människor?
- speglar försöken de effekter man vill studera?
- Simuleringsmodeller har sina begränsningar.
- Systematisk miljöövervakning är ovanlig.
- Epidemiologiska undersökningar är svårtolkade.

Hur påverkas användningen av kemiskt växtskydd i framtiden av olika utvecklingstrender

- Resistens
- Sprutteknik (precisionsapplicering)
- Bioteknik
 - Herbicidtolerans
 - Resistens mot insekter och sjukdomar
- Konsumentkrav (renhet från kemikalier)
- Klimatförändringar
- Biologiska växtskyddsmedel
- Miljö- och hälsoskydds krav

Till slut

- Nya omfattande krav sätter spelplanen
- Långtgående konsekvenser kan redan ses
 - åtskilliga ämnen är redan borta
 - ett högre skydd för människor och miljö
 - förutsättningar för kemiskt växtskydd förändras snabbt
- Ny kunskap kräver riskhantering (paradigmskifte kring synen på försiktighetsprincipen?)
- Störst utmaningar för länder i södra Europa
- De länder som tidigt prioriterat förebyggande åtgärder och icke-kemiska metoder får konkurrensfördelar.